

Marko se razsrdi, da se ni zgodilo po njegovej želji, ukaže zapreči voziček in se odpelje sam k carju Zmaju. Pripelje se do brodnika, sede na brod, brodnik pa sune brod — in Marko mora brodariti na veke. Vasilij Bezčastni pa pride k ženi in tašči, začne uživati in blagó nabirati, ubogim pomagati in siromakom darovati, pojit in sititi jih. Dobil je vse imenje Marka Bogatega.

— x —

Trapist in zdravnik.

Trapisti so menihi, ki se držé najostrejšega meniškega reda. Njihov poklic je moliti in delati, ter razven skupnih molitev in pesni ne smejo ničesar govoriti, nego besede: „Memento mori,“ to je: „Spomni se smrti!“

Ta red je nastal na Francoskem in je bil ondu tudi najbolj razširjen, a pred nekaterimi leti so francoski poslanci naredili postavo, vsled katere so morali trapisti Francosko zapustiti in po svetu iti. Takó so nekateri trapisti prišli tudi k nam ter se na dveh krajih med nami nastanili. Da so v takih razmerah morali sem ter tjà trapisti tudi prosjačiti, lahko se umeje.

Nekega dne prideta dva trapista, ki sta za svoj samostan prosila, v večje mesto, kder sta, kakor je vže navada, gospoda župnika prosila za stanovanje ter ga tudi dobila. Drugi dan se je vže po novinah čitalo, da ste prišli v mesto dve osobi, kakeršnih še ondu ni bilo videti, namreč dva trapista. Uboga brata sta se tega ustrašila in hotela nemudoma oditi, ker sta se bala, da ju ne bi morda še v ječo priprli. A gospod župnik ju tolaži in jima prigovarja, naj ostaneta, rekoč, ako bi bila komu na potu, bili bi nju v časnikih hujše prijeli.

Ko sta nekatere premožnejše katoliške družine obiskala in obilo darov prejela, dobila sta povabilo, da ju želi videti tudi mestni zdravnik. On je bil protestant, zatorej ga nista mislila obiskati, da-si je bil velik bogatin. Posvetovavši se z gospodom župnikom, gre jeden trapistov k mestnemu zdravniku. Ubožni brat pride v veliko poslopje, kder je bilo vse polno bleska in bogastva. Ko pové strežaju namen svojega prihoda, pelje ga ta v veliko dvorano, kder je mnogo bolnikov čakalo na uro, da smejo pristopiti k slovečemu zdravniku. Kadar zdravnik izvé, da je trapist prišel, pokliče ga takój v sobo ter mu reče: „Jaz sem vas k sebi poklical, a ne zaradi tega, da bi mi kaj o svojih verskih rečeh pripovedovali, tudi ne, da bi vam kaj dal, nego jaz bi samó rad vedel, kako vi trapisti živite in kaj delate.“

„Tej vašej želji lahko ustrežem,“ odgovori trapist.

„Prosim,“ reče zdravnik, ki je sedel v lepem naslonjači, a trapistu niti navadnega stola ni ponudil.

Trapist mu pripoveduje: „Mi živimo jako priprosto. Ob delavnih vstajamo zjutraj ob dveh, ob nedeljah ob jednej in ob praznicah o pólunoči. Ves dan moramo moliti in delati. Mesa nikoli ne jemo, vina tudi ne pijemo; naša hrana je kuhano sočivje s kruhom in naša pijača čista voda. Vsled take hrane smo vedno vsi zdravi in krepki ter postanemo navadno jako stari. Naš častitljivi gospod opat so vže 58 let v samostanu in 98 let stari, a še niso bili nikoli bolni.“ —

„Hvala vam za to poročilo; zdaj vem, kar sem želel izvedeti, zato rej slobodno otidete,“ reče zdravnik trapistu.

A trapist vpraša zdravnika: „Gospod zdravnik! Ali vi zastonj dajete svête bolnikom, kadar vas pridejo vprašat za svêť?“

„Čemu to vprašanje?“ odvrne nekoliko nejevoljno zdravnik.

„Ker bi vas rad opómnel, da ste vi dolžni tudi meni nekaj plačati za to, ker ste me poklicali k sebi za posvetovanje.“

„Kako to?“

„Ako bi jaz ne bil moral k vam iti, bil bi v tem času po mestu prosil, in vi ste dolžni mene odškodovati za izgubljeni čas.“

Nekako začuden vpraša zdravnik:

„Koliko zahtevate?“

„Pet goldinarjev!“

Zdravnik ponudi bratu desetak, a on odvrne: „Jaz sem samó pet goldinarjev zahteval in nazaj vam tudi nimam kaj dati.“

„Nu, tedaj pa vzemite cel desetak.“

Trapist mu odgovori: „Gospod! jaz sem vas hotel samó opómneti, kar bi se vam spodobovalo in kar bi jaz smel po pravici od vas pričakovati; a denar le obdržite, ker jaz ne smem zase niti krajcarja vzeti.“

„Tedaj ga pa vzemite za vaš samostan,“ reče zdravnik.

V ta namen je trapist hvaležno vzel desetak in rekel: „Lepa vam hvala; Bog vam povrni stotero!“

Ko je trapist otišel, še dolgo potem ni ga mogel zdravnik pozabiti, kajti prepričal se je, da niso trapisti taki divjaki in neumneži, kakor je on poprej o njih mislil in govoriti slišal.

J. S. Gombárov.

Planíka.

Tam, kjer visoke mi stojé planine,

Na njih leží pa mrzli večni led;

Tam, kjer so strme skálnate pečine,

Kjer divje le živali najdeš sléd;

Kjer ni zeleno - pisane doline,

Bučela kjer nabira sladki med:

Tam rase vrhu bélega snežníka

Na strmej péči bélkasta planíka.

Lepôte ni, prijétne ne dišave

Podaril cvetki vsemogočni Bog,

Vender je najti sredi ní dobrave,

Napoljih, travnikih okrog in krog:

Zasádil jo je Stvarnik na višave,

Kjer ona krasotí planínski log.

Tu rase in cvetè le - tá cvetíca

Ponižno in ljubó, goré samíca.

Mrzlota zimska njej nič ne škoduje:

Planíka vedno zelení, cvetè,

In njeni cvet nikdar se ne osuje,

Če tudi beli snežec jo zaspè;

Le kadar kruta roka jo izruje,

Takrat še le ubožica umrè.

Ko pa jej smrt preseka nit življenja,

Dolinec na klobuk si jo pripenja.

Kraljica si planínska ti, planíka!

Časti in ljubi te nižave sin;

Marsikatérega človeka mika

Odtrgati vrh skalnih te pečín.

In tudi jaz te, o planínska díka,

Ohranil si v hvaležen bom spomín.

Nikdar naj ti ne zvéne zvézdno cvetje,

Obdaja vedno le te mladoletje!

J. B.